

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 44/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Zimna Woda” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 2246 z dnia 14.11.2012). Minister stwierdził (pismo DP-074-51/4852/13/AD z dnia 21.02.2013 r.) nieścisłości i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Zimna Woda” utworzono Zarządzeniem, Ministra Leśnictwa z dnia 14 września 1959 r., w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. 1959, Nr 87 poz. 464). Celem ochrony rezerwatu było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego typu olszowego naturalnego pochodzenia, a jest zachowanie ze względów dydaktycznych i naukowych kompleksu łągów olszowo - jesionowych i olsów wraz z naturalnymi procesami ich dynamiki. W okresie utworzenia rezerwatu uznano rosnący tu las olchowo-jesionowy za naturalny, wymagający ochrony i wyłączenia z działalności produkcyjnej w ramach rezerwatu leśnego, później florystycznego.

Rezerwat utworzono w nisko położonym terenie strefy moreny dennej, opadającej od północy w kierunku rezerwatu i dalej doliny Śląskiej Ochli. Rezerwat wyznaczono w lesie gospodarczym, w którym praktykowano gospodarkę zachowującą stare drzewa już przed II wojną światową. Przed wojną i po wojnie rozbudowywano system melioracji w obrębie przyszłego rezerwatu, a przede wszystkim na łąkach w jego sąsiedztwie. Przez rezerwat przebiegają rowy, przepływowo i odpływowe, a obecne są także pozostałości rowów odparowujących. Mimo tej sieci i zabiegów gospodarczych w lesie uznawano łąg olchowo-jesionowy za naturalny. Rezerwat powiększono w roku 1989, włączając w jego granice typowy las gospodarczy.

Dokumentacje rezerwatu i plany ochrony (na lata 1990-1999, 2003-2022 oraz 2010-2029) wskazywały na zmienne warunki wodne w roku hydrologicznym, dobry stan zdrowotny drzewostanu i zwiększający się udział obumierających drzew i drewna martwego, w starodrzewie, głównie olchowym, który zajmuje 80% powierzchni rezerwatu.

Powyższe, to jest historia obiektu, położenie, warunki i procesy, stanowią podstawowe przyrodnicze determinanty realizacji celów rezerwatu. Istotnym jest późniejsze wyznaczenie obszaru Natura 2000 Zimna Woda PLH080062 i zidentyfikowanie w rezerwacie jednego z przedmiotów ochrony to jest siedliska w typie 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, i olsy źródliskowe). W obszarze przedmiotem ochrony wymienionym w Standardowym Formularzu Danych, jest również siedlisko w typie 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). W rezerwacie, który jest pokryty w całości przez obszar Natura 2000, nie stwierdzono tego siedliska o powierzchni i stanie wystarczającym do ujęcia na liście przedmiotów ochrony. Pozaprzyrodnicze uwarunkowania realizacji celów rezerwatu wynikają z faktu jego położenia, z dala od siedzib ludzkich, w otoczeniu krajobrazów upraw: leśnych i rolnych. Grunty rolne sąsiedztwa są utrzymywane w kulturze, w gospodarce ekstensywnej. Z ich części odprowadzana jest woda, rowami melioracyjnymi. Przy granicy północnej rezerwatu przebiega droga wojewódzkiej nr 279.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych potencjalnych zaliczono rozprzestrzenianie się niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, od północnej granicy rezerwatu do jego wnętrza, skutkujące zmianą składu runa łągów i olsów oraz wypieraniem gatunków rodzimych. Nie ma skutecznego sposobu likwidacji tego zagrożenia, jednak przy zachowaniu warunków wodnych łągu zagrożenie to nie będzie miało wpływu na cel ochrony rezerwatu. Zagrożeniem potencjalnym jest możliwość drenażu wód powierzchniowych i gruntowych przy przez rowy melioracji w rezerwacie. Możliwe, że w warunkach zmniejszonych opadów potęgują one brak wody. Obecność i skutek tego oddziaływania jest niepewny z uwagi na niereprezentatywne warunki podczas przygotowania planu ochrony (małe opady i susza) i krótki czas obserwacji. Dodatkowo istotnym jest, że dotychczasowo las rezerwatu funkcjonował bez potrzeby sztucznej retencji i regulacji wód. Warunki progowe takiej regulacji oraz stanów właściwych dla lasu rezerwatu, zgodne z celem ochrony, są nieznane. Istniejącym zagrożeniem zewnętrznym jest tendencja obniżania poziomu wody powierzchniowej i gruntowej, wynikająca z długotrwałej zmiany warunków pogodowych i przewagi ewapotranspiracji, skutkujące suszą glebową i obniżeniem kondycji roślin.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby bądź skutecznej możliwości ingerowania w procesy, w tym naturalne, których utrzymanie należy do celu ochrony rezerwatu. W obszarze ochrony ścisłej, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, określono działania ochronne precyzując: rodzaj, zakres i lokalizację. Niezbędnym działaniem jest monitoring dynamiki i skali procesu wnikania niecierpka drobnokwiatowego w siedliska przy północnej granicy rezerwatu i dalej, w kompleks łągów olszowo - jesionowych i olsów. Obecnie dynamika tego procesu jest nieznana.

Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 5 i pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i obszaru ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest utrzymanie obecnego stanu siedliska 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe). Będzie prowadzony monitoring stanu siedliska 91E0*, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Zaleceniem dla siedliska 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) jest rewizja listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 24.03.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniach od 29.03.2016 r. do 20.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Zielona Góra, w dniach od 14.04.2016 r. do 5.05.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 25.03.2016 r.

W ramach powyższej procedury nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim żadne uwagi lub wnioski.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Zielona Góra pismo znak: DR-OS.6120.1.2016.KR RISS 3244974 z dnia 28.04.2016 r.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu 31 maja 2016 r. pismem znak: GN.III.710.21.2016.SGan.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz